

«**Ἰερὴ φλόγα**». Δράμα τοῦ Σόμερσετ Μώγκαμ.

Ἡ μητέρα Τάρμπει τοῦ παράλυτου ἀεροπόρου Μώρη Τάρμπει, σκοτώνει τὸ παιδί της γιὰ νὰ τ' ἀπαλλάξει ἀπ' τὸ σκληρὸ ἀντίκρουσμα τῆς ἀλήθειας. Τῆς ἀλήθειας πὺς ἡ γυναῖκα του τὸν ἀπατάει μὲ τὸν ἀδερφό του.

Μιά τέτοια στέρεη λογικὴ πὺς μπορεῖ νὰ μὴ γείνει κομμάτια μέσα στὴ ζωὴ; Ἡ στοργὴ—κ' ἰδίως τῆς μάννας—εὐτυχῶς δὲν ξέρει νὰ στήνει τέτοιες ξόβερδες γιὰ νὰ πιάνει μαθηματικὲς ἐξισώσεις! Εἶναι σφωτέρη κ' ἀπλούστερη ἀπὸ κάθε συλλογισμὸ ὅποιουδήποτε Μώγκαμ. Ἡ διαφορὰ στοργῆς πὺς εἶναι αἶσθημα, καὶ συλλογισμοῦ πὺς εἶναι σκέψη, εἶναι εὐκολονόητη. Τὸ αἶσθημα δρᾷ. Ἡ σκέψη χαλαρώνει τὴ δράση ἂν δὲ τὴν παραλύει δλότελα. Τὸ αἶσθημα ὅμως τῆς μητέρας Τάρμπει προχωρεῖ ὡς τὸ τέλος μὲ τρόπο ἀντίθετο ἀπ' τὸ φυσικόν. Συμμαχεῖ μὲ τὸ θάνατο καὶ σκοτώνει τὸ παιδί της! Δηλαδή ξεκινᾷ αἶσθημα καὶ φτάνει παραμορφωμένο στὴν παρωδία του. Οἰκτρὴ παρανόηση στοιχειωδῶν πραγμάτων! Ἡ στοργὴ ὅμως κάνει κάτι καλλίτερο κ' ἀπλούστερο. Περιποιεῖται τὸν ἄρρωστό της τὸν συντηρεῖ μὲ τὴ φλόγα της, τὸν παρηγορεῖ μὲ τὸ σοφὸ της ἐνστικτο, τὸν ἀνακουφίζει μὲ τὴν ὑπομονή της καὶ μὲ τὰ χίλια μέσα πὺς αὐτὴ γνωρίζει φυτρώνει ρόδα στὰ βράχια.

Ἡ κάθε κ. Τάρμπει ὀδηγεῖται ἀλάθητα. Μπορεῖ σὲ τέτοια σκληρὰ διλήμματα κάνει κάτι καλλίτερο· νὰ κρύβει τὸ μυστικὸ ἀπ' τὸ παιδί κ' ἂν δὲ μπορεῖ νὰ τὸ κρύψει τὸ μετριάξει μὲ τὴ συμπόνια της. Κι' ἀκόμη ἅμα εἶναι πολὺ φωτισμένη αὐτὴ ἡ στοργὴ προετοιμάζει τὸ ἔδαφος καὶ κάνει λιγώτερη ὀδυνηρὴ τὴ κάθε λύση.

Ὁ θάνατος τοῦ ἀγαπημένου προσώπου εἶναι ἀκατανόητο γιὰ τὴ στοργὴ. Στὴν περίπτωση τῆς κ. Τάρμπει εἶναι ἄρνηση τῆς στοργῆς.

Ὁ κ. Μώγκαμ ἔφτιαξε ἓνα δράμα μ' ἡσυχία καρδιά ἂν ὄχι κ' ἡσυχία συνείδηση! Προδίδεται δὲ ἀμέσως ἀπ' τὴν κρυάδα τῶν φράσεων τῆς Τάρμπει του καὶ στὶς στιγμὲς ἀκόμη πὺς ὁ θεατὴς δίνει κάτι ἀπ' τὴ δικὴ του φλόγα.

—Ἡ ἀγνότη εἶναι μεγάλη ἀρετὴ, μὰ δὲν εἶναι ἡ μόνη. Ὑπάρχει ἡ καλωσύνη καὶ τὸ θάρρος κ' ὁ σεβασμὸς πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἴσως νᾶναι ἀρετὴ κ' ἡ εὐθυμία κ' ἡ λογικὴ. Τὰ λόγι' αὐτὰ εἶναι ἀκονισμένα στ' ἀκόνι ξερῶν συλλογισμῶν. Εἶναι λόγια προπαγανδιστοῦ κ' ὄχι μάννας πὺς τὴν ἐμπνέει ἓνα τεράστιο πάθος ἀγάπης.

Τὸ δίλημμα τοῦ κ. Μώγκαμ εἶναι σκληρὸ καὶ στάθηκε ὑποῦλο γι' αὐτὸν σὰ μιὰ ξέρα. Τὸ πρόβλημα πὺς θέτει μέσα του κ' ὄξω του ἓνας συγγραφέας πρῶτα τὸ ζεῖ κ' ὕστερα τὸ ἐρμηνεύει. Ζεῖ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἀνησυχία του κ' ἂν τὴν ἐρμηνεύει δέντὴ κρίνει. Ὁ κ. Μώγκαμ κάνοντας τ' ἀντίθετο ἐπρόβαλε τὸ πρόβλημά του a priori.

Μὲ τέτοια στοιχεῖα δὲν ἔφτιαξε ἔργο μὰ ἐκακοποίησε τὴν πρόθεση του. Δὲ κατόρθωσε νὰ συλλάβει τὴ λαχτάρα του πὺς τρεμπόπαιξε γιὰ μιὰ στιγμὴ μέσα του.

Ἡ κυρία Κοτοπούλη μαζί μὲ τὸν ἄλλο θίασο ἔδωσε ὅλη της τὴ φλόγα γιὰ ν' ἀνάψει αὐτὸ τὸ οἰκτρὸ κεράκι.

Ἡ κ. Παξινού δὲν κατόρθωσε νὰ χρησιμοποιήσει τὰ φυσικά της δῶρα. Ἡ κ. υρὰτ ἀδύνατη πολὺ.